

4217

1
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVSkottsmannen varnar.

Nära vid Norge i västra Blekinge finnes
en stor betskog. En gång vor fiskarna ute
på havet för att ta redskapen. Då hördes
en röst som sa: "Ro i land", samtarna, det
knackas i Nojaborke! Fiskarnaingo borta
att ro i land efter denna varnings signal.

Väppliska per gungångare.

Emmas mormars mor skulle sätta
korina på södra sidan av Hottu, för att de
ej skulle simma över till Styrsö. Hon
gingo då nere vid byggnaden. Där såg
hon nere vid sjökanten och kom att Filla
över mot Styrsö. Nere vid sjökanten vid brof
Håkansson fick hon då se en man gå ut
i sjön. Han var klädd i gammaldags kläder
och hade bl. a. gulaktiga skinnbyxor. Votivet
gick honom nästan till midjan. Han gick
och slog med armarna, som om han
skulle schasa fisk att gå på nät. Han
gick fram och tillbaka och verkade nästan
hela eftermiddagen mer eller mindre
Styrsö var ej bebott då, så det kunde ej
vara någon verklig människas. Han såg också

3
4217

ut att vara mycket större än en vanlig kush.

3
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Spöken.

En spökevisna i Skyrö skola har av försam-
lingen Nilsson, en trovärdig person, berättats
följande:

Öfrklart
buktas i skolan.

På länge huset stån på Skyrö, har det
 varit skola. (Nu är huset arfverförd till J. H. - och
 ö skolan är inrymd i en nybyggd i Hattö.)

Det var en septembernatt för 4-5 år sedan,
som vi voro över till Skyrö skola och
10-tal stycken för att invigga oss om, ^{om} det fanns
någon grund för de rykten, som gingo om spöke-
visorna. Bland dessa 10 voro fullt
förmärksamma personer såsom pastorerna Janne
Karlsson, Sune Johansson, fiskaren Olof Nilsson
och smärskolläsaerinnan Julia ^{Sandberg} Pettersson.

Emmas egen
upplevelse.

Vi märkte ingenting förrän fram vid
ett-tiden på natten, då "det började ropas. Tunga

banfästet hördas i skolsalen. Detta höll på en
lång stund. Ibland hördas en snar knackring.
Vi spelade ist. fjörg, och då höll det upp. Ännu
ljöd liksom från höghrynkblånde av papper
eller frasaandi av hjolac hördas. Likaså var
det som om något föll ned från takslipens,
men ingenting syntis, och det röjde inget. De
egendomliga ljuden hölls på till fram emot
fyra tiden.

En av oss såg dock något, ty pastor J. Karl-
sen tillade på något, som han följde med
ögonen. När han gick, sade han till lärarin-
nan: "Så har jag då sett i natt, vad jag
aldrig har trott."

En kväll skulle jag se Fille Pylssö efter
mjölken. Jag gick då ännu upp till skolan, för att
hälsa på lärarinnan, men där var låst överallt,
även köksdörren. Ljud av städning hördes inifrån
skolsalen, varför jag ropade högt: "Julia!" Inget
svar. Lärarinnan, som varit ute, kom strax därefter
och sa, att det städats länge, innan hon gick ut.

En dag var lärarinnan bjuden till
mig på middag, och jag väntade på henne i skolans
foi-stuga. Lärarinnan var inne i sin bostad. Tre
hårda slag på ytterdörren hördes. Jag fyllde ut
Lagen människas syntes utaför.

Skolbarnen hörde också ofta knack-
ningar. En gång medan min syster Ida gick
i skolan, såg barnen ett svart ark, som
fladdrade in i skolsalen genom den öppna
dörren, svävade i luften över dem och slog ner i

Skolbarnens
upplevelser.

ett barn av skollådan och försvar. Lärarin-
man såg det inte, bara barnen. På rasten fella
de man efter det, men så ingenting.

Det var under lärarinnan Hilma Pettersons
tid, 1902-1905 ungefär, som språklärarna började.
Hilma Pettersson hade särskilt mycket obehag
under den tid hon var "lärinna" i Lyrsk
skola. Hon kände det ibland så, som om mjuka
svansar slog henne i ansiktet, och ibland som
om hon blivit insnept i kalla lakar. En gång
saw hon henne en Augusta Olsson och sydde.
En morshare kände sig plöteligt alldeles ned-
tryckt. Hon såg som: ett skurkast, oförmögen
att röra sig och kände det som om fötterna rilt
på is. Hon lovade sig själv, att aldrig mera
besöka detta kusliga ställe.

Lärarinnans
upplevelser.

Egna upp-
skriften.

När Auguste Albstöm var lärarinna i
Flyvri skola (år 1907) blev jag en kväll vid
8-tiden bjuden att dricka kaffe där. Då hörde
det, som om ytterdörren slagit med en duns
i väggen. Dörren stod dock på glänt, och det
var alldeles vindstilla ute. Ändock hördes sun-
nen tydligt, och hela huset skakade. Vi drucke
kaffe, och lärarinnan sade då: "Jag räntar
ingen i kvällen!" Men när jag sedan skulle
gå, så var det till som om en människa gått
med ned för trappan. Stogen hördes bakom kät-
vägg ned till sjön. Men jag gick min "hvara
gång" och var inte rädd. Väl närkommer
till sjön slog jag baktänget i den gräsbevuxna
backen. Jag reste mig upp i sittande ställning
och försökte, att jag aldrig mer skulle komma över
till Flyvri skola och vara i vägen för "något."

9.
4217

Frisken Skolstämning växte ut genom förstfäst
sammansatt natt, och vågade ej längre vara i
skolan, utan tog sin tillflykt till Iren Nilssons
hus, som låg strax ovanför skolan. Frisken
Skolstämning hade förut aldrig varit rädd eller
nervös. "Men folk tror det (- förhållande) inte."

Frisken Anja Heikanson, som
sedermåra (1922-23) var lärarinna i Skräp-
skola hade vid ett tillfälle besök av sin bror,
som punder maten inrygades i köket, medan
hon låg i sitt rum. Under maten hördes
ljöd som om flaskor pullat fram och till-
baka på vindsgolvet. Lärarinnan ropade
då till sin bror: "Loser du Kalle?" Han
svarade: "Det är inte farligt, så länge inte
flaskorna falla på oss." Morgonen därpå
undersöktes vinden. Där fanns verkligen flas-

9
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

läsas in i omnas
uppläsning.

10.
4217

kor, men dessa stodo oörda. Inga rättor kunde
således ha varit framme och fört oräsendet
med flaskorna.

10
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Spökariererna i skogsbackarna på Skallö.

Det var år 1912. Jag och min
syster Ingrid hade varit framme över en en
lördagskväll i augusti månad och bestämt av-
färd för iörens och fiskaren Viktor Jönsson.
När vi gingo tillbaks hörde vi yelugg bland
träden i "Adolfas" backar, något som vi
hört många gånger fönt. Inger människor
synes, och vi såg inga fädda träd eller
stubbar. När vi stannade hordes inga yelugg,
men så snart vi gingo, fortsatte de som
fönt. När vi kom hem, så sa Ingrid
till mor: "Det 'luggde' så väldigt i Adolf
Millsens backar." Men mor svarade: "Bry
dig inte om det alls. Det ha vi hört många
gånger före." Så svarade min syster: "Jag
ska nog gå och se, om inte där finns stubbar."

yelugg.

kuar! "Några dagar därefter gingo vi båda
för att se efter, hur det förhöll sig. Men
intet spår av någon anmärkning syntes.

En sommardag vid 12/10 tiden. Syns av ris-
höj.
är 19/2 gingo syster Ingrid och jag för att hämta
vatten hos Skömborgs. Vi följdes åt tillbaka genom
Skömborgs backe. Då såg vi en stor rishöj, som låg
på gräsgården precis under det stora pärmträdet.
Alla löpparna på risstöarna såg att vi höll.
När vi på rishöjen såg en liten gris. Ju närmare
rishöjen vi kom, ju mer rädd den. Djuret
räddes också. Men jag var inte rädd alls. Ju
närmare vi kom rishöjen, ju närmare blev det.
Då hördes det precis som ringar i luftens flöden-
de kring oss. Det var inte skumt, utan syntes
tydligt på sommardagen. Vi så ingenting utan
gick ifrån det, i sedan syntes aldrig något.

Sagen är värd.

En gång för fyra, fem år sedan skulle
fröken Lundberg och jag gå fram över ön till ett
möte. Det var en lördagskväll. Det var det, som
om något ville hindra. Vi slop framstupa
bågar två och föllo flera gånger. När vi
sedan skulle gå hvar sprang en katt över fjöl-
terna på oss vid Skärnbergs "lapid". Den sågs
bara av fröken Lundberg. Den följde oss sedan
hela vägen och hoppade som en "hauva"
framför fjöterna på oss. Det måste ha varit
en katt, för kaminer funnos inte på ön.
Jag skulle sätta fröken Lundberg över till Flysta.
När vi då kommo ned på byggan, såg katten
där. Den sågs bara av fröken Lundberg fjöl-
farande. Sedan när vi rodde över till Flysta.
hördes för hemska ljud från Kallö liksom
av en människa i sjön.

14.
4217

14
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Buller av
Kor.

Det var lite fin skymning för en
timme sedan, som jag varit framme över ön
och skulle höra efter posten. När jag skulle
gå tillbaka i ^{neder}gäta genom "Skas" backe och
kom till Adolfs backe, var det liksom om
en makt kallat mig tillbaka. Jag fortsatte
likväl, och plötsligt hördes det som om "Adolfs"
kor kommit mot mig med en väldig fart i
mörkret. Kvistar bröts, och det dånade i mar-
ken. Jag lyfte med min ficklampa runt
omkring mig, men ingenting syntes. Jag
var rädd för Adolfs eva kor, ty den
stängas och vill gärna springa efter folk.
Jag kunde tillbaka, klev över "gärsjärn" och
gick hem över Skimbergs backe. Ingen-
ting hördes. Sedan gick jag rakt ut till Adolfs
kor inte var på Hattis utan på Föllo.

En kväll (på 1890-talet) sattes
Anna Sandström (sedermera fru Anna Jönsson)
och Ida Nilsson upp på Skallö berg. Då sågs
det dock som om en lastvagn kört över hallar-
na, men ingenting sågtes.

Öfverklart
där!

När fru Anna Nilsson var ung flickan hörde
hon en kväll nitti i vintern liksom om ljudet av
en ko, som betade i nafsade av gräs stann
vid Skinnbergs hus.

Ko betar
om vintern

Ida Nilsson skulle med sin lille bror, som
var 6-7 år, gå över backen till Skinnbergs och
hämta vatten. När som det var stannade brudern
i följde ngt framför sig med ögonen. Plöteligt
tog han en stort okänt föremål, liksom om han
hoppat över något. Han omtalade sedan, att
en stor sten rullat fram i tillbaka framför
fötterna på honom och hindrat honom från att
komma fram.

Sten rullar.

Lj. Herr, att förklaringsen till
dessa händelser ö på dessa mystiska ljud är
att något hänt här under opredstiden, att
det är varsel från "fortida tiden", när
danskarna kommo, och människorna fögo
fly till fastlandet, och kreaturen fögo gå
därute på öarna, och de räddade, så det
hördes ända till fastlandet, för att de ej
bloro mjölkade.

Danskarna föro allt fram och slaktade
kor och fog kött, ö vad de inte ville ha, skulle
enligt sägnen ha lagts i en brunn på Ternö.

För att rädda något undan föröddens
grände man nu sina pojkar. Lådana myntraus-
tingar från Karl XI:s och Karl XII:s tid funna
på Ternö, Hallsö och Eksholm, en liten nabbe, som
sköt ut ifrån Ekshö.

17.
4217

17
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När det nu dröjt så lång tid, än öboarna
förstod, än fienderna var farna därifrån, våga
de sig hem igen var och en till sitt. Till en
annan gång det blev likadant.

Detta hände i början av 1700-talet,
så som man morsk förfäder berde

Sällsamma rösten vid fisken.

Emmas mors färfäder ha berättat följande:
 En man skulle lysa en natt med bloss efter
 ål. Han rodde båt till Rönneby socken. Han var
 ute en stund, men fick ingen fisk och tänkte
 återvända hem. En liten ö såg ut som för
 land och steg han från fastlandet. Där hörde
 han från land en röst, som sa: "Gå över
 mig till andra land!" Från andra land (=ön)
 hördes en annan röst, som sa: "Gå inte
 över honom!" Mannen blev villrådig och svarade:
 "Jag har inte tid, för jag skall lysa efter fisk."
 Rösterna från land fortsatte: "Gå över mig! Du
 ska få fisk nog!" Mannen rodde då i land
 till den rösten. Han såg ingen, men tyckte
 likväl, att någon steg i båten. Han blev rädd
 och drog häftigt efter andan. Rösterna sade: "Var

19.
4217

19
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

inte rädd! Det är inte farligt! "Sedan rodde han
över till andra stranden (d. v. s. Fullön), och när
han lagt till kände han genast, hur båten
"lätade." Sin fortsatte han att fiska. Några
minuter efter hördes ett stort järn öv.
Rösten hade fört sagt, att han skulle
hämta honom igen och det gjorde han, när
han hörde att "rösten" sa: Kom och ta
med mig! "Sedan han så den osynlige
i land, fortsatte han sitt fiske och fiske
så mycket fiske, han ville ha. Sedan pro-
du han hem. — Detta skall vara
sanningen.

20.
4217

Förebud vid olyckshändelse.

Det var år 1898. Vi hade sällskapet
hemma på Hattö. Som skulle se min syster Ida
brudkläder. Då knackade det på dörren. Sällskapet
öppnade, men ingen människa syntes. Som satta
sig att se igen. Ida, som var i köket hörde
också knackningen.

Samtidigt var min svärige borta
på byggen. Han tog plötsligt ett hopp ut i sjön.
Far, som såg händelsen rusade ner till byggen.
Ingemar Nilsson på Flytö, som också blev vittne
till olyckan tog sin båt och rodde över och tog
upp honom. Knackningen var ett varsel för den-
na händelse. Vi frågade pojken sedan, vad
han såg i sjön. Han kunde ej förklara sin händ-
else. Han tyckte endast, att något virvlade runt
och visste inget om, förvån han låg där.

Skriv endast på denna sida!

20
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Dröm om skatt.

För ungefär 20 år sedan drömde Emma att hon stod på Skattö vid en liten sjö, som gick ner till stranden. En röst hördes där, som sa: "Följ denna vägen rakt ner, och där nere är ett stenröse, och under det stenröset en skatt, och den är din!" Dröm men upprepades 3 gånger med ett äs tid mellan varje dröm. Rent efter tredje drömmen tog Emma sin säck, beväpnad med en bräcka, ned sig. Hittade och igenkände stue platsen. Gläddes under myllan, som verkade vara löst det. Lajt och hittade en byxknapp, nästan för-
multnad. Den som funnit skatten hade
anfärligen lagt dit knappen. Emmas mor-
bror kanske hade gjort fönt och hittat den.

22.
4217

Fat är byggnadsplats.

När Emma var, för Emma blottas,
skulle sälja plats för att bygga sitt hus,
blir hon rädd att råka ett fat på Krället,
då det var mörkt, på den plats, där hon
och hennes man tänkte bygga. Var där
en spindel under fatet om morgonen, så
betydde det tur. Fanns där ett dött ting
eller ingenting alls, så betydde det olycka,
och då skulle annan plats säljas för huset.
Hon gjorde så, och om morgonen fann
hon under fatet en spindel, som kilade
iväg med långa ben. Huset byggdes där,
och alla kändes "gott."

22
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23.
4217

23
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Huskattans betydelse

En man som flyttade in i huset, skulle
hon se bara en katt framför sig. Ly den be-
rände varlden, som först kom in i huset
skulle först bäras död däck från. Hem gjorde
nå, och även katten fanns sig gott, blev
huskatt och lyckokatt. Den förste som bars
död ut ur huset var också en katt.

Blåkinn
Mälar
Hälsing

24. 1933 25 Emma Lisa Klemström
4217 Ber. av Emma Nilsson
Född 1883 på Rättö

Talesätt

24
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En Hara är sedan gick en liten "Tigge-
pojke" och Tigge ute i stängården. När
man då frågade honom, vad hans far var
för något, svarade han: "Far min är stors-
bonde, och gården ä' så stor, så den föder
tre starmyror och en bergö!"

Hur Emma räkte för något "vid fisker."

Jag var ute på sjön en morgon vid fyrtiden efter påsegarnen (d. v. s. garn, som sattes ut på krällen och intjades om morgonen. För att garnen skulle flyta, fästes de i böjor, änder vid förmåns kribbar, och för att de ej skulle drivas bort, ankrades de med två draggar, som fastgjordes vid kobbarna.) Men när jag skulle draga upp den andra, var det som om jag räkt för något" och föll ihop som en tass i förmåns båten, och min syster Ida, som var med, gick på henne sjöa hela sägen. Sedan gick jag ledas hem och låg i tre dagar.